

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 23. aprīlī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 71/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 615. panta pirmo daļu un ceturtās daļas 3. punktu (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. un 105. pantam.

2. Civilprocesa likuma 615. panta pirmā daļa noteic: „Ja izsole atzīta par nenotikušu šā likuma 614. panta pirmās daļas 1. vai 2. punktā paredzētā iemesla dēļ, tiesu izpildītājs nekavējoties paziņo par to visiem kreditoriem un parādnieka līdzīpašniekiem, kā arī apbūves tiesīgajiem, uzaicinot viņus paturēt nekustamo īpašumu sev par nenotikušās izsoles sākumcenu. Katram kreditoram un parādnieka līdzīpašniekam, kā arī apbūves tiesīgajam ir tiesības divu nedēļu laikā no tiesu izpildītāja uzaicinājuma nosūtīšanas dienas paziņot tiesu izpildītājam par nekustamā īpašuma paturēšanu sev.”

Saskaņā ar šā panta ceturtās daļas 3. punktu persona, kas patur sev nekustamo īpašumu, viena mēneša laikā iemaksā tiesu izpildītāja depozīta kontā šā panta pirmajā daļā norādīto summu.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts kopsakarā ar 19.² panta sestās daļas 1. punktu prasa pieteikumā juridiski pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja bija viena no būvju nekustamā īpašuma kopīpašniecēm. Ar tiesas spriedumu nospriests izbeigt kopīpašumu, to pārdodot izolē un iegūto naudu sadalot starp kopīpašniekiem vienādās daļās. Nekustamā īpašuma izsole tika

atzīta par nenotikušu, tādēļ saskaņā ar Civilprocesa likuma 615. panta pirmo daļu tiesu izpildītājs uzaicināja kopīpašnieces, tostarp Pieteikuma iesniedzēju paturēt nekustamo īpašumu sev par nenotikušās izsoles sākumcenu 10 000 *euro*. Pieteikuma iesniedzēja paziņoja tiesu izpildītājam, ka piekrīt nekustamo īpašumu paturēt sev un atbilstoši Civilprocesa likuma 615. panta ceturtās daļas 3. punktam iemaksāja tiesu izpildītāja depozīta kontā 10 000 *euro*. Taču neilgi pēc tam būvju nekustamais īpašums nodega un Pieteikuma iesniedzēja lūdza apturēt izpildu darbības viņas īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā, kā arī neizmaksāt bijušajiem kopīpašniekiem pienākošās naudas summas. Tomēr viņas lūgumi tika noraidīti. Pieteikuma iesniedzēja cēla tiesā prasību pret tiesu izpildītāju par zaudējumu atlīdzību. Tiesa prasību noraidījusi, citstarp secinot, ka nekustamā īpašuma pārdošana Pieteikuma iesniedzējai ir notikusi atbilstoši Civilprocesa likuma noteikumiem, tiesu izpildītājam izpildot spriedumu par kopīpašuma izbeigšanu. Viņas samaksātā naudas summa starp bijušajiem kopīpašniekiem, tostarp Pieteikuma iesniedzēju, sadalīta vienādās daļās.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka personas pamattiesību aizskārums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir saprotams tādējādi, ka apstrīdētā norma rada nelabvēlīgas sekas tieši pieteikuma iesniedzējam (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 11. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2002-07-01 3. punktu*). Persona ir tiesīga vērsties Satversmes tiesā tikai tādā gadījumā, kad pastāv tieša saikne starp šīs personas pamattiesību ierobežojumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Pieteikumā sniegts detalizēts lietas faktisko apstākļu izklāsts, citētas Civilprocesa likuma un Civillikuma normas, kā arī pausts Pieteikuma iesniedzējas viedoklis par tiesu izpildītāja rīcību un apstrīdēto normu piemērošanu konkrētajā lietā. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējas ieskatā Civilprocesa likuma 615. panta pirmā daļa neatbilst Satversmes 92. un 105. pantam tāpēc, ka tajā neesot noteikts, ko nozīmē „paturēt nekustamo īpašumu sev”. Proti, tiesa esot secinājusi, ka konkrētajā gadījumā starp Pieteikuma iesniedzēju un citiem kopīpašniekiem ir noslēgts pirkuma līgums, tāpēc saskaņā ar Civillikuma 2023. pantu pēc nekustamā īpašuma iegādes visu risku par tā bojāeju nes Pieteikuma iesniedzēja. Tomēr tiesas secinājumi par pirkuma līguma noslēgšanu esot pretrunā ar faktiskajiem apstākļiem lietā un citām izskatāmajā lietā piemērojamām Civillikuma normām.

Savukārt Civilprocesa likuma 615. panta ceturtais daļas 3. punkts neatbilst Satversmes 92. un 105. pantam tāpēc, ka, lai paturētu nekustamo īpašumu sev, Pieteikuma iesniedzējai esot bijis jāveic samaksa arī par to īpašuma daļu, kas jau piederēja viņai. Tas esot pretrunā ar Civillikumu.

Tādējādi Pieteikuma iesniedzējas apsvērumi par Satversmes 92. un 105. pantā noteikto pamattiesību aizskārumu attiecas uz apstrīdēto normu un Civillikuma normu piemērošanu vispārējās jurisdikcijas tiesā, lai panāktu šo normu piemērošanu viņai vēlamajā veidā, nevis apstrīdēto normu iespējamu neatbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Tomēr Satversmes tiesai likumā nav noteikta kompetence vērtēt, vai tiesa tiesību normas attiecībā uz iesniedzēju piemērojusi pareizi (*sk. Satversmes tiesas 2003. gada 23. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2002-20-0103 secinājumu daļas 7. punktu*). Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 13. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2011-15-01 7. punktu*). No pieteikuma neizriet, ka tieši apstrīdēto normu iespējamā neatbilstība Satversmes 92. un 105. pantam, izraisa Pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta, 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 71/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš